

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΛΟΓΟΣ

Κονδύλη 1 • Μαρούσι • Τ.Κ. 15122
Τ: 210 8062033, 210 8062017
E: front.logos@gmail.com
www.front-logos.gr

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2024
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η αξία του «ταξιδεύειν»

Πολλές φορές αναρωτιόμαστε ποιο είναι το πολυτιμότερο συστατικό της ευτυχίας, η πεμπτούσια* της ζωής που αξίζει να παλέψουμε για να κατακτήσουμε, **έτσι ώστε** να φτάσουμε έστω κι ένα βήμα πιο κοντά στην πολυπόθητη ευδαιμονία. **Αν και** η ευτυχία είναι κάτι εντελώς υποκειμενικό για τον κάθε άνθρωπο, οι περισσότεροι τουλάχιστον από εμάς θα συμφωνούσαμε πως ευτυχία είναι αδιαμφισβήτητα μια ευρεία συλλογή στιγμών· στιγμών ιδιαίτερων και ξεχωριστών για τον καθένα από εμάς.

Πολύτιμες και ανεξίτηλες στη μνήμη στιγμές μπορούν να μας χαρίσουν πολλά και διαφορετικά πράγματα στη ζωή. Ένα από αυτά είναι και τα ταξίδια. Η αξία των ταξιδιών είναι από κάθε άποψη ανεκτίμητη. Κι αυτό, γιατί τα ταξίδια έχουν το μοναδικό χάρισμα να συνδυάζουν όλα αυτά τα συστατικά στοιχεία που χρειάζεται πραγματικά ο άνθρωπος προκειμένου να εξελιχθεί πνευματικά και ψυχικά, να ολοκληρωθεί και τελικά να ευτυχήσει. Πνευματικές κατακτήσεις για όσους «ορέγονται φύσει του ειδέναι»**, απεριόριστη ψυχαγωγία, αλλά και ψυχική και σωματική υγεία είναι τα οφέλη που μπορεί κανείς να αποκομίσει από ένα απλό ταξίδι.

Καλώς ή κακώς, ζούμε σε μια εποχή που η καθημερινότητα απαιτεί από εμάς μεγάλα ποσά ενέργειας και ψυχικών αποθεμάτων, προκειμένου να αντεπεξέλθουμε επιτυχώς στους ταχείς και άκρως πιεστικούς και απαιτητικούς ρυθμούς ζωής. Μέσα, λοιπόν, σ' αυτόν τον κυκεώνα των αλλεπάλληλων υποχρεώσεων και δυσκολιών, συχνά παρασυρόμαστε από τη ρουτίνα της καθημερινότητας και λησμονούμε να προσφέρουμε στον εαυτό μας **ένα** πολύτιμο δώρο: στιγμές προσωπικής ηρεμίας και ικανοποίησης.

Τα ταξίδια είναι μια ευκαιρία για φυγή από την, πολλές φορές, πληκτική και αγχογόνο πραγματικότητα, αλλά και ένας τρόπος για μια καλύτερη γνωριμία με τον ίδιο σου τον εαυτό και τα «θέλω» του. Η αλλαγή παραστάσεων σε συνδυασμό με τη συσσώρευση καινούριων εμπειριών και αναμνήσεων στην παρακαταθήκη του καθενός, καθιστά τα ταξίδια τον

πλέον ενδεδειγμένο τρόπο ψυχικής εκτόνωσης και αναζωογόνησης του κάθε ανθρώπου.

Ακόμη, ο συγχρωτισμός ανθρώπων ενδεχομένως διαφορετικής εθνικής προέλευσης και κουλτούρας, σε συνδυασμό με την πνευματική μέθεξη*** με τον πολιτισμό του τόπου που επισκέπτεται κανείς, συμβάλλουν στην ευρύτερη μόρφωση του ανθρώπου, τη διεύρυνση των πνευματικών του οριζόντων, **καθώς και** τη γνώση και υιοθέτηση νέων τρόπων ζωής και σκέψης.

Επιπλέον, μέσα από τη διάδοση και ανταλλαγή ιδεών που παρέχουν τα ταξίδια, μπορεί να επιτευχθεί μια γόνιμη και υγιής επικοινωνία και γνωριμία διαφορετικών λαών. Το τελευταίο μπορεί να αποτελέσει σπουδαίο επίτευγμα στην προσπάθεια της ανθρωπότητας για την άρση των εθνικιστικών προκαταλήψεων, τον περιορισμό του ρατσισμού και την επικράτηση της διακρατικής ειρήνης και συνεργασίας.

Συμπερασματικά, διαφαίνεται πως τα ταξίδια δεν είναι κάτι απλό... Στην πραγματικότητα, αυτές οι μικρές αποδράσεις από την καθημερινότητα κρύβουν πολλά περισσότερα. Είναι μία από τις λίγες μορφές πραγματικής ψυχαγωγίας, που συνδυάζει με τον ωραιότερο δυνατό τρόπο τη γνώση με τη διασκέδαση και που αποτελεί μια αστείρευτη πηγή πολύτιμων και αξέχαστων αναμνήσεων και εμπειριών.

* πεμπτονσία: ουσιαστικότερο περιεχόμενο

** «ορέγονται φύσει του ειδέναι»: φράση του Αριστοτέλη που δηλώνει την επιθυμία του ανθρώπου να μαθαίνει

*** μέθεξη: συμμετοχή, επικοινωνία, επαφή

[Κείμενο της Ηλέκτρας Χατζηδημητρίου, από το διαδίκτυο 12-08-2016, ελαφρώς διασκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης].

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

ΑΝΩ ΑΙΓΥΠΤΟΣ

Τρένο. Μπαίνουμε στην Άνω Αίγυπτο. Απέναντι τα βουνά λάμπουν γυμνά, τριανταφυλλένια, έρημα. Κοντά μας, δίπλα στο νερό, η πράσινη γραμμή της κατοικούμενης γης. [...]

Φτάσαμε στις Θήβες, στη Μεγάλη Διόσπολη, στην Εκατοντάπυλο του Ομήρου, στην τεράστια πρωτεύουσα των Φαραώ. Σήμερα είναι ένα μικρό χωριό που ζει από τους χιλιάδες περιηγητές που έρχονται με τα βαπόρια και με τα τρένα. [...]

Πηγαίνω πρωί πρωί στους ναούς του Λούξορ και του Καρνάκ. [...] Τα ανάγλυφα, γιγάντια, παριστάνουν το Φαραώ να τανύζει* το τόξο, τους αιχμαλώτους δεμένους από το λαιμό να σηκώνουν τα χέρια, τους θεούς να επιφοιτούν απάνου στις βασίλισσες και να δημιουργούν μαζί τους το διάδοχο. Αποπάνου τα ιερογλυφικά υμνούν τη μυστική αυτή ένωση. [...]

Συλλογίζουμαι στις τελευταίες πια μεγάλες δυναστείες, όταν επετράπη στους ξένους να επισκέπτονται ανενόχλητοι την Αίγυπτο. Τι καταπληχτικό θέαμα θ' απλώθηκε μπροστά στα αφελή, νηφάλια μάτια των Ελλήνων! Αυτοί που ανατράφηκαν σε μικρές πολιτείες και που δούλευαν χαρούμενοι και περιορίζαν σε έναν ελάχιστο υλικό χώρο όλο το πνέμα—αντίκρισαν ξαφνικά τους τερατόμορφους θεούς και τις γιγάντιες κολόνες και τις ανθρώπινες μάζες που δούλευαν σκλάβες χωρίς ανταρσία και μάχουνταν, σωριάζοντας όγκο πάνου σε όγκο, να συλλάβουν το πνέμα. [...]

Όλη αυτή η δυτική όχθη ήταν αφιερωμένη στο θάνατο. Έσκαβαν τους βράχους βαθιά και παράχωναν τη μούμια—όπως παραχώνουμε το σπόρο το σιτάρι. Για να φυτρώσει και ν' αναστηθεί. Και τώρα, σκάβοντας, τις ανακαλύπτουμε τυλιμένες στις φασκιές τους, με σταυρό τα χέρια επί χιλιάδες χρόνια, να περιμένουν. Βασιλιάδες και δούλοι, άγιοι και φονιάδες, ιερείς και χορεύτριες, περιμένουν την ψυχή τους.

* τανύζω: τεντώνω

[Νίκος Καζαντζάκης, Ταξιδεύοντας, εκδ. Καζαντζάκη, Αθήνα, σσ. 54-56]. Έχει διατηρηθεί η γλωσσική ιδιοτυπία του κειμένου.

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Το ταξίδι

Μου σφίγγει ο καημός σα θηλιά το λαιμό
και μες στην καρδιά με δαγκώνει σα φίδι.
Παράξενο θέλω ν' αρχίσω ταξίδι,
χωρίς, μα χωρίς τελειωμό.

Το δρόμο μου αργά να τραβώ, να τραβώ,
αλλά πουθενά και ποτέ να μη στέκω,
ψυχή να μη βρίσκω, ή πάντα να μπλέκω
με κόσμο τυφλό και βουβό.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΛΟΓΟΣ

Να νιώθω τριγύρω πλατιά ερημιά,
κλεισμένα τα σπίτια, τα τζάκια σβησμένα,
ψηλά να μη φέγγει αστέρι κανένα,
και κάτου γυναίκα καμιά.

Ε! ίσως σε τέτοιο ταξίδι αν βρεθώ,
ατέλειωτο, έρμο, σ' άγνωστη χώρα,
δε θα 'χω περίσσια λαχτάρα σαν τώρα,
αγάπη, από σε να χαθώ!

[Κωστής Παλαμάς, από τη συλλογή: Τα 100 καλύτερα ελληνικά ποιήματα, εκδ. Γλάρος, σ. 69].

Θέμα Α

A1. Να αποδώσετε συνοπτικά σε μία παράγραφο 60-70 λέξεων τα οφέλη του «ταξιδεύειν» σε ατομικό επίπεδο, όπως παρουσιάζονται στο απόσπασμα του **Κειμένου 1: «Πολύτιμες και ανεξίτηλες... νέων τρόπων ζωής και σκέψης».**

Μονάδες 20

Απάντηση

Στο κείμενο της Η. Χατζηδημητρίου αποδίδονται τα οφέλη του «ταξιδεύειν» σε ατομικό επίπεδο. Συγκεκριμένα, υπογραμμίζεται ότι τα ταξίδια συμβάλλουν στην πνευματική ανάπτυξη, τη συναισθηματική γαλήνη και τη σωματική υγεία. Παράλληλα, αντιμετωπίζουν την πλήξη και το άγχος της καθημερινότητας, βοηθούν το άτομο στην κατάκτηση της αυτογνωσίας και του προσφέρουν νέα βιώματα και ανεκτίμητες αναμνήσεις οδηγώντας το στην εσωτερική ανανέωση. Τέλος, μέσα από τις διαπολιτισμικές επαφές διευρύνουν τις γνώσεις και αλλάζουν τον τρόπο ζωής και νοοτροπίας.

Θέμα Β

B1. Να γράψετε στο τετράδιό σας δίπλα στον αριθμό της **Στήλης Α** το γράμμα από τη **Στήλη Β** που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση, με

βάση το περιεχόμενο του **Κειμένου 1** (χωρίς αναφορά σε χωρία του κειμένου):

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Στην πρώτη παράγραφο υποστηρίζεται ότι	α. η ευτυχία καθορίζεται με αντικειμενικά κριτήρια.
	β. η ευτυχία είναι κάτι το υποκειμενικό.
	γ. ευτυχία είναι εύκολο να επιτευχθεί.
2. Στη δεύτερη παράγραφο υποστηρίζεται η άποψη ότι τα ταξίδια	α. δεν συνδέονται με την ευτυχία.
	β. αφήνουν σημαντικό αποτύπωμα στη μνήμη.
	γ. δεν βοηθούν στην ολοκλήρωση του ανθρώπου.
3. Στην Τρίτη παράγραφο του αναδεικνύεται	α. ο απαιτητικός χαρακτήρας των σύγχρονων συνθηκών ζωής.
	β. η εύκολη διαβίωση των ανθρώπων.
	γ. η απουσία δυσκολιών και εμποδίων της σύγχρονης ζωής.
4. Στην πέμπτη παράγραφο υποστηρίζεται ότι τα ταξίδια	α. είναι ευκαιρία αλληλεπίδρασης των ανθρώπων.
	β. δεν σχετίζονται με τον πολιτισμό του τόπου.
	γ. αμβλύνουν τους πνευματικούς ορίζοντες.
5. Στην έβδομη παράγραφο συμπεραίνεται ότι τα ταξίδια	α. είναι κάτι απλό.
	β. δεν συνδέονται με την καθημερινότητα.
	γ. συνδυάζουν τη γνώση με τη διασκέδαση.

Μονάδες 15

Απάντηση

1-β, 2-β, 3-α, 4-α, 5-γ.

B2. α. Ποια είναι η πρόθεση της συντάκτριας στη δεύτερη παράγραφο του **Κειμένου 1** «Πολύτιμες...ένα απλό ταξίδι» (μονάδες 2) και πώς ο τρόπος με τον οποίο την αναπτύσσει, εξυπηρετεί την πρόθεσή της αυτή; (μονάδες 3)

Απάντηση

Πρόθεση της συντάκτριας στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 είναι να πείσει τους αναγνώστες για τη σημασία των ταξιδιών για τον άνθρωπο αποδεικνύοντας της θέση της, τον ισχυρισμό της ότι «η αξία των ταξιδιών είναι από κάθε άποψη ανεκτίμητη». Προκειμένου να εξυπηρετήσει τον σκοπό της αναπτύσσει την παράγραφο με τη μέθοδο της αιτιολόγησης, όπως φαίνεται και από τη χρήση της διαρθρωτικής λέξης «γιατί». Συγκεκριμένα, αιτιολογεί τη θέση της σχετικά με τη σημασία των ταξιδιών αναφέροντας ότι αυτά συμβάλλουν στην πνευματική και ψυχική εξέλιξη του ανθρώπου, στην κατάκτηση της ευτυχίας, ενώ, παράλληλα, αποτελούν πηγή γνώσεων, ψυχαγωγίας και μέσο σωματικής υγείας («γιατί τα ταξίδια έχουν το μοναδικό χάρισμα...να αποκομίσει από ένα απλό ταξίδι»).

β. έτσι ώστε (1η παράγραφος), **Αν και** (1η παράγραφος), **ή** (3η παράγραφος), **καθώς και** (5η παράγραφος), **Συμπερασματικά** (7η παράγραφος). Να εξηγήσετε τι δηλώνουν οι παραπάνω διαρθρωτικές λέξεις (μονάδες 5)

Μονάδες 10

Απάντηση

Έτσι ώστε: διαρθρωτική φράση που δηλώνει αποτέλεσμα. (Συγκεκριμένα, αναφέρει πως ο άνθρωπος αναζητά τον κατάλληλο τρόπο, ώστε να οδηγηθεί στην κατάκτηση της ευτυχίας.)

Αν και: διαρθρωτική φράση που δηλώνει εναντίωση. (Συγκεκριμένα,

αναφέρει πως παρόλο που η ευτυχία έχει υποκειμενικό χαρακτήρα, οι περισσότεροι άνθρωποι συμφωνούν πως αυτή συνδέεται με μία ευρεία συλλογή στιγμών.)

ή: διαρθρωτική λέξη που δηλώνει διάζευξη. (Συγκεκριμένα, αναφέρει ότι η σύγχρονη καθημερινότητα με τους γρήγορους και απαιτητικούς ρυθμούς της έχει τόσο θετική πλευρά όσο και αρνητική.)

Καθώς και: διαρθρωτική φράση που δηλώνει προσθήκη. (Συγκεκριμένα, προσθέτει ένα ακόμα όφελος των ταξιδιών για τον άνθρωπο, την απόκτηση γνώσεων και την υιοθέτηση νέων τρόπων ζωής και σκέψης.)

Συμπερασματικά: διαρθρωτική λέξη που δηλώνει συμπέρασμα/αποτέλεσμα. (Συγκεκριμένα, καταλήγει στο συμπέρασμα πως τα ταξίδια κρίνονται σημαντικά για τον άνθρωπο καθώς έχουν πολλά και διαφορετικά οφέλη.)

**Βάσει της διατύπωσης της ερώτησης δεν απαιτείται σύνδεση της νοηματικής σχέσης που δηλώνει η κάθε διαρθρωτική λέξη/ φράση με το περιεχόμενο του κειμένου.*

B3. Βασικό γνώρισμα του **Κειμένου 2** είναι ο βιωματικός του χαρακτήρας. Να αναφέρετε δύο (2) χαρακτηριστικά που επιβεβαιώνουν αυτό τον χαρακτηρισμό (μονάδες 4) και να αιτιολογήσετε τις επιλογές σας (μονάδες 4) παραθέτοντας και τα αντίστοιχα χωρία (μονάδες 2).

Μονάδες 10

Απάντηση

Βασικό γνώρισμα του κειμένου 2 είναι ο βιωματικός του χαρακτήρας. Αυτός μπορεί να επιβεβαιωθεί με δύο από τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- **α' ενικό πρόσωπο** («πηγαίνω», «συλλογίζομαι», «μου»): Με τη χρήση του το κείμενο αποκτά προσωπικό και υποκειμενικό τόνο, ενώ αποτυπώνονται οι προσωπικές εμπειρίες και σκέψεις από την περιήγηση του συγγραφέα στην Αίγυπτο.
- **α' πληθυντικό πρόσωπο** («μπαίνουμε», «φτάσαμε», «μας»). Με τη χρήση του ο συγγραφέας εντάσσει με άμεσο τρόπο τον εαυτό του σε ένα συλλογικό βίωμα, αυτό των ανθρώπων που έχουν επισκεφτεί τη

Αίγυπτο και έχουν έρθει σε επαφή με την ιστορία και τον πολιτισμό της.

- Εικόνες-περιγραφή/ εικονοπλαστικός λόγος («τα ανάγλυφα γιγάντια, περιστάνουν...ένωση»): Με τη χρήση αυτών των μέσων ο συγγραφέας μεταφέρει με παραστατικότητα, ζωντάνια και γλαφυρότητα τις εικόνες από την επίσκεψή του στη Αίγυπτο, μέσα από τη δική του οπτική.

Εναλλακτικά, θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν και τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- ο ιστορικός/ δραματικός ενεστώτας («Μπαίνουμε», «Πηγαίνω»)
- τα επίθετα («καταπληχτικό», «νηφάλια» κτλ.)
- ο μεταφορικός λόγος, η ποιητική λειτουργία της γλώσσας («γυμνά», «τριανταφυλλένια», «υμνούν» κτλ.)
- το ασύνδετο σχήμα («βασιλιάδες και δούλοι, άγιοι και φονιάδες, ιερείς και χορεύτριες» κτλ.)
- ο μικροπερίοδος και ελλειπτικός λόγος («Τρένο... κατοικούμενης γης»)

Θέμα Γ

Γ1. Πώς λειτουργεί το ταξίδι, κατά τη γνώμη σας, για το ποιητικό υποκείμενο στο **Κείμενο 3**; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας αξιοποιώντας τρεις (3) διαφορετικούς κειμενικούς δείκτες. Πώς θα αντιδρούσατε εσείς, αν βρισκόσαστε σε ανάλογη συναισθηματική κατάσταση; (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15

Απάντηση

Στο ποίημα του Κ. Παλαμά το ταξίδι λειτουργεί λυτρωτικά για το ποιητικό υποκείμενο, ως μέσο απόδρασης από μια κατάσταση ματαίωσης και διάψευσης. Με εξομολογητικό και προσωπικό τόνο, που διαμορφώνεται μέσα και από το α' ενικό πρόσωπο («μου σφίγγει», «με δαγκώνει», «τραβώ» κτλ.), αποτυπώνεται η ανάγκη του για φυγή. Τα συναισθήματα θλίψης και απογοήτευσης που βιώνει τον βασανίζουν, τον πνίγουν και του δηλητηριάζουν την ψυχή, γι' αυτό και τα παρομοιάζει με

φίδι («σα φίδι») που τον δαγκώνει. Έτσι, εκφράζει την επιθυμία του να ξεκινήσει ένα ταξίδι χωρίς προορισμό («ν' αρχίσω ταξίδι, χωρίς, μα χωρίς τελειωμό»), που θα διαρκέσει όσο ο ίδιος έχει ανάγκη («Το δρόμο μου αργά να τραβώ, να τραβώ»: επανάληψη). Στόχος του είναι η απομάκρυνση από τους ανθρώπους και η απομόνωση, χωρίς να είναι υποχρεωμένος να συναναστραφεί με κάποιον, επιδιώκοντας έτσι να επουλώσει πληγές και συναισθηματικά τραύματα. Αισθάνεται ματαιώση και απογοήτευση από τις ανθρώπινες σχέσεις («και κάτου γυναίκα καμιά») και νιώθει πως οι προσδοκίες του έχουν διαψευστεί. Ίσως, βέβαια, αυτό που κυρίως να τον έχει στιγματίσει είναι κάποια ερωτική απογοήτευση («δε θα 'χω περίσσια λαχτάρα σαν τώρα, αγάπη, από σε να χαθώ!») με το ταξίδι να λειτουργεί θεραπευτικά για τη ψυχή του και ως απόδραση από μία σχέση ατελέσφορη. Μάλιστα, εμφατικά δηλώνει ότι προτιμά να συνυπάρχει με «κόσμο τυφλό και βουβό». Η ερημιά και η ησυχία του τοπίου («Να νιώθω τριγύρω πλατιά ερημιά, κλεισμένα τα σπίτια, τα τζάκια σβησμένα, ψηλά να μη φέγγει αστέρι κανένα») θα λειτουργήσει σωτήρια για το ποιητικό υποκείμενο, θα βοηθήσει να διαφύγει από μια οδυνηρή και δυσβάστακτη πραγματικότητα.

Σίγουρα και εγώ έχω βρεθεί σε ανάλογη ψυχική κατάσταση με αυτή του ποιητικού υποκειμένου, αφού η απογοήτευση και η ματαιώση είναι συνήθη και «φυσιολογικά» συναισθήματα σε μια πραγματικότητα που ζω καθημερινά. Απέναντι σε όλα αυτά, τα ταξίδια και η επαφή με τη φύση μου προσφέρουν την ευκαιρία απόδρασης και αναστοχασμού που επιθυμώ. Όμως, και η επαφή με τους κοντινούς μου ανθρώπους, όπως οι φίλοι και η οικογένεια, μου προσφέρουν στήριξη, αγάπη, κατανόηση, συμβουλή. Τέλος, ύστερα από μια αποτυχία ή διάψευση, με βοηθά ως στάση ζωής ο προσδιορισμός ενός νέου στόχου για το μέλλον.

Θέμα Δ

Δ1. Στο Κείμενο 1 διατυπώνεται η θέση ότι τα ταξίδια αποτελούν «τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο ψυχικής εκτόνωσης και αναζωογόνησης του κάθε ανθρώπου».

α) Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με την παραπάνω θέση της συντάκτριας και γιατί;

β) Εσείς, ποιους τρόπους επιλέγετε, για να αναζητήσετε την προσωπική σας ηρεμία και ισορροπία και για ποιους λόγους κάνετε αυτές τις επιλογές;

Αξιοποιώντας δημιουργικά τα **Κείμενα 1** και **2** να παρουσιάσετε τις απόψεις σας σε άρθρο 350-400 λέξεων, που θα δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας.

Μονάδες 30

Απάντηση

Τίτλος: «ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΓΑΛΗΝΗ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ»

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ποιος από εμάς θα αμφισβητούσε την ανάγκη που έχουμε να αποφορτιζόμαστε στη ζωή μας, να μειώνουμε την ένταση και την πίεση που νιώθουμε, να ανανεώνουμε τον εσωτερικό μας κόσμο; Νομίζω, κανείς. Και ένας τρόπος για να το επιτύχουμε αυτό – μεταξύ άλλων – είναι και τα ταξίδια, όπως διατυπώνεται εύστοχα σε διαδικτυακό κείμενο της Η. Χατζηδημητρίου. Τίθεται, λοιπόν, ο προβληματισμός για το πώς τα ταξίδια μάς εκτονώνουν ψυχικά, πώς μας αναζωογονούν συναισθηματικά. Ταυτόχρονα, γεννάται και το ερώτημα σχετικά με τους τρόπους γενικότερα – πέραν των ταξιδιών – με τους οποίους αναζητάμε την ψυχική μας ισορροπία και γαλήνη.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

Α' Ζητούμενο: Πώς συντελούν τα ταξίδια στην ψυχική εκτόνωση και αναζωογόνηση του ανθρώπου;

Θεματική περίοδος: Τα ταξίδια, κατά γενική παραδοχή, είναι ένας τρόπος ψυχικής τόνωσης και εσωτερικής ενδυνάμωσης.

Στοιχεία ανάπτυξης - λεπτομερειών παραγράφου

[Καταγράφονται αρχικά τα αποσπάσματα των Κειμένων 1 και 2 που σχετίζονται με το θέμα-ζητούμενο και στη συνέχεια η δημιουργική αξιοποίησή τους]:

- «Τα ταξίδια είναι μια ευκαιρία για φυγή από την πληκτική και αγχογόνο πραγματικότητα» (Η. Χατζηδημητρίου):
 - ✓ Μια δύσκολη πραγματικότητα για τον σύγχρονο άνθρωπο είναι η καθημερινή εργασία του, συνήθως πολύωρη, ασθματική στους ρυθμούς και απαιτητική, οι καθημερινές υποχρεώσεις –οικογενειακές, εκπαιδευτικές για εμάς τους νέους– που αγχώνουν, επιβαρύνουν με φορτίο σωματικής και συναισθηματικής κόπωσης. Τα ταξίδια προσφέρουν ψυχική ανάταση και ισορροπία, αφού αποφορτίζουν, ηρεμούν με τη φυγή από αυτήν την καθημερινότητα και την τριβή. Ας αναλογιστούμε πόσες φορές έχουμε αισθανθεί και

- απολαύσει γαλήνη μέσα από μια απλή επαφή με τη φύση, πώς έχουμε νιώσει πληρότητα, στιγμιαία ευδαιμονία μπροστά στην ομορφιά και την ησυχία ενός τοπίου.
- «Τα ταξίδια είναι ένας τρόπος για μια καλύτερη γνωριμία με τον ίδιο σου τον εαυτό και τα “θέλω” του» (Η. Χατζηδημητρίου):
 - ✓ Τα ταξίδια διευρύνουν το πνεύμα μας, ανοίγουν τους ορίζοντές μας με γνώσεις, νέες εμπειρίες και βιώματα που αφορούν την κουλτούρα μιας περιοχής ή χώρας. Μουσεία και μνημεία, ήθη και έθιμα, αρχιτεκτονική, τέχνες, όλα αυτά αποτελούν στοιχεία εμπλουτισμού της σκέψης μας. Αυτή η γνωριμία με νέους πολιτισμούς ενδέχεται να λειτουργήσει ως μέσο εντοπισμού και προσδιορισμού του ίδιου μας του εαυτού, των επιθυμιών και των ενδιαφερόντων μας. Τα ταξίδια, δηλαδή, λειτουργούν έμμεσα και ως μέσο ενδοσκόπησης και ανακάλυψης προσωπικών κλίσεων και διαθέσεων, στοιχείο που είναι ευεργετικό ψυχικά, προσφέρει ικανοποίηση.
 - «Η αλλαγή παραστάσεων σε συνδυασμό με τη συσσώρευση καινούριων εμπειριών και αναμνήσεων στην παρακαταθήκη του καθενός καθιστά τα ταξίδια τρόπο ψυχικής εκτόνωσης και αναζωογόνησης του κάθε ανθρώπου – Ο συγχρωτισμός ανθρώπων διαφορετικής εθνικής προέλευσης και κουλτούρας σε συνδυασμό με την πνευματική μέθεξη με τον πολιτισμό που επισκέπτεται κανείς, συμβάλλουν στην ευρύτερη μόρφωση...» (Η. Χατζηδημητρίου)

«Πηγαίνω πρωί πρωί στους ναούς του Λούξορ και του Καρνάκ. [...] Τα ανάγλυφα, γιγάντια, παριστάνουν το Φαραώ ... Συλλογίζομαι στις τελευταίες πια μεγάλες δυναστείες, όταν επετράπη στους ξένους να επισκέπτονται ανενόχλητοι την Αίγυπτο. Τι καταπληχτικό θέαμα θ' απλώθηκε μπροστά στα αφελή, νηφάλια μάτια των Ελλήνων! Αυτοί που ανατράφηκαν σε μικρές πολιτείες και που δούλευαν χαρούμενοι και περιόριζαν σε έναν ελάχιστο υλικό χώρο όλο το πνέμα-αντίκρισαν ξαφνικά τους τερατόμορφους θεούς και τις γιγάντιες κολόνες και τις ανθρώπινες μάζες που δούλευαν σκλάβες χωρίς ανταρσία και μάχωνταν, σωριάζοντας όγκο πάνου σε όγκο, να συλλάβουν το πνέμα...» (Ν. Καζαντζάκης):

 - ✓ Με τα ταξίδια έχουμε τη δυνατότητα να βιώσουμε άμεσα τον πολιτισμό με την ενεργητική συμμετοχή μας σε δράσεις πολιτιστικού χαρακτήρα, όπως είναι η εκμάθηση παραδοσιακών τεχνών, γλώσσας και χορού, η συμμετοχή σε γιορτές, σε ήθη και έθιμα όπως σε τοπικά πανηγύρια. Η επαφή μας με τους γηγενείς κατοίκους ενός τόπου μάς μυεί στην κουλτούρα τους και μας ανανεώνει όχι μόνο πνευματικά αλλά και ψυχικά βιώνοντας θαυμασμό, ενθουσιασμό, συγκίνηση.
 - ✓ Με τα ταξίδια ακυρώνουμε προκαταλήψεις που τυχόν έχουμε απέναντι σε άλλα έθνη ή σε τοπικές κουλτούρες, ενώ δυναμώνει η

πολιτιστική μας συνείδηση με τον σεβασμό στη διαφορετικότητα και την αποδοχή της πολιτιστικής πολυμορφίας. Έτσι, νιώθουμε πολίτες όλου του κόσμου, αισθανόμαστε μια γοητευτική έλξη για το διαφορετικό, αγάπη, αλληλεγγύη και συμπάθεια.

Β' Ζητούμενο: Ποιους τρόπους επιλέγω/-ουμε για την προσωπική μας ηρεμία και ισορροπία και για ποιους λόγους επιλέγω/-ουμε αυτούς τους τρόπους;

Θεματική περίοδος-μετάβαση στο β' ζητούμενο:

Ωστόσο, δεν είναι τα ταξίδια ο μοναδικός τρόπος να αναζητήσω/-ουμε την προσωπική ηρεμία και ισορροπία μου/μας. Η ίδια η ζωή προσφέρει και άλλα μέσα, ώστε να βρω/-ούμε την εσωτερική μου/μας αρμονία και πληρότητα.

Στοιχεία ανάπτυξης - λεπτομερειών παραγράφου:

(Θα μπορούσαν ενδεικτικά να αναφερθούν ορισμένοι [τρεις κατά προτίμηση] από τους παρακάτω τρόπους)

- ✓ η επαφή με τη φύση μέσα από εναλλακτικές μορφές τουρισμού – οι πεζοπορίες, οι ορειβασίες, η ποδηλατάδα, αλλά και η δράση στο πλαίσιο οργανωμένων οικολογικών ενεργειών όπως η αναδάσωση –, γιατί γίνομαι/-όμαστε γίνομαι/-όμαστε πραγματικοί περιηγητές και βιώνω/-ουμε εμπειρικά την αισθητική αλλά και τους καρπούς της φύσης...
- ✓ το βιβλίο, γιατί με/μας ευαισθητοποιεί, κινητοποιεί, παρέχει αξίες που νοσηματοδοτούν την προσωπική μου/μας ζωή, διαμορφώνουν μια υγιή στάση ζωής, π.χ. μέσα από τον ήρωα ενός διηγήματος ή μέσα από θεωρία ψυχολογίας για τη ζωή μου/μας...
- ✓ η άθληση, ο αθλητισμός, γιατί νιώθω/-ουμε το σώμα μου/μας γερό και υγιές, ασκώ/-ούμε το νου μου/μας μέσα από την ετοιμότητα και την οργανωμένη σκέψη, δυναμώνω/-ουμε μέσα από τη θέληση και την επιμονή, ξεχνώ/-άμε καθημερινά προβλήματα, εκτονώνομαι/-όμαστε...
- ✓ μια μορφή τέχνης όπως ο κινηματογράφος, το θέατρο, η μουσική, ο χορός, οι ποιοτικές τηλεοπτικές σειρές, γιατί βιώνω/-ουμε συγκίνηση, έντονο συναίσθημα, μια εσωτερική ένταση, έναν κόσμο ιδεατό και ονειρικό, τη μαγεία της μύησης και της δημιουργίας...
- ✓ η ουσιαστική επαφή με πραγματικούς φίλους, γιατί ικανοποιεί την ανάγκη μου/μας για επικοινωνία, συντροφικότητα, κατανόηση, ψυχικό στήριγμα και καταφύγιο στις δυσκολίες...
- ✓ η συμμετοχή σε συλλόγους, οργανώσεις, κινήματα κτλ., γιατί συναισθάνομαι/-όμαστε και συμπάσχω/-ουμε, νιώθω/-ουμε έμπρακτα την αλληλεγγύη, την αγάπη, την ευαισθησία,

αισθάνομαι/-όμαστε κοντά στον συνάνθρωπο, γοητεύομαι/-όμαστε από τη συλλογική δράση και δημιουργία...
✓ η διαδικτυακή, ψηφιακή περιήγηση και επικοινωνία, γιατί με/μας ταξιδεύει και λειτουργεί ως χωροχρονική απόδραση μέσα από ψυχαγωγικές ιστοσελίδες και πλατφόρμες (προσομοιώσεις ταξιδιών, εικονικές επισκέψεις και περιηγήσεις σε τόπους, μουσικά ακούσματα και γενικότερα καλλιτεχνικές δημιουργίες, συζητήσεις και αναγνώσματα κτλ.)

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Είναι βέβαιο ότι η ζωή μας χρειάζεται στιγμές ισορροπίας, δηλαδή τρόπους ζωής ως αντιστάθμισμα στην αναπόφευκτη πλήξη και σκληρότητα, στη ματαίωση και τη διάψευση, στις δυσκολίες και την πίεση. Έχουμε ανάγκη όλους εκείνους τους τρόπους ζωής που προσφέρουν διαφυγή και δημιουργική εκτόνωση.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΛΟΓΟΣ
Επιμέλεια απαντήσεων:

Γλύμπη Εβελίνα, Γρηγοράκης Σωτήρης, Θεοδώρου Χριστίνα

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΛΟΓΟΣ